

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

KORTENDAM-LANGENDAM (SG_R3_GKA_10)

EVERGEM

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Kortendam-Langendam” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente: Evergem

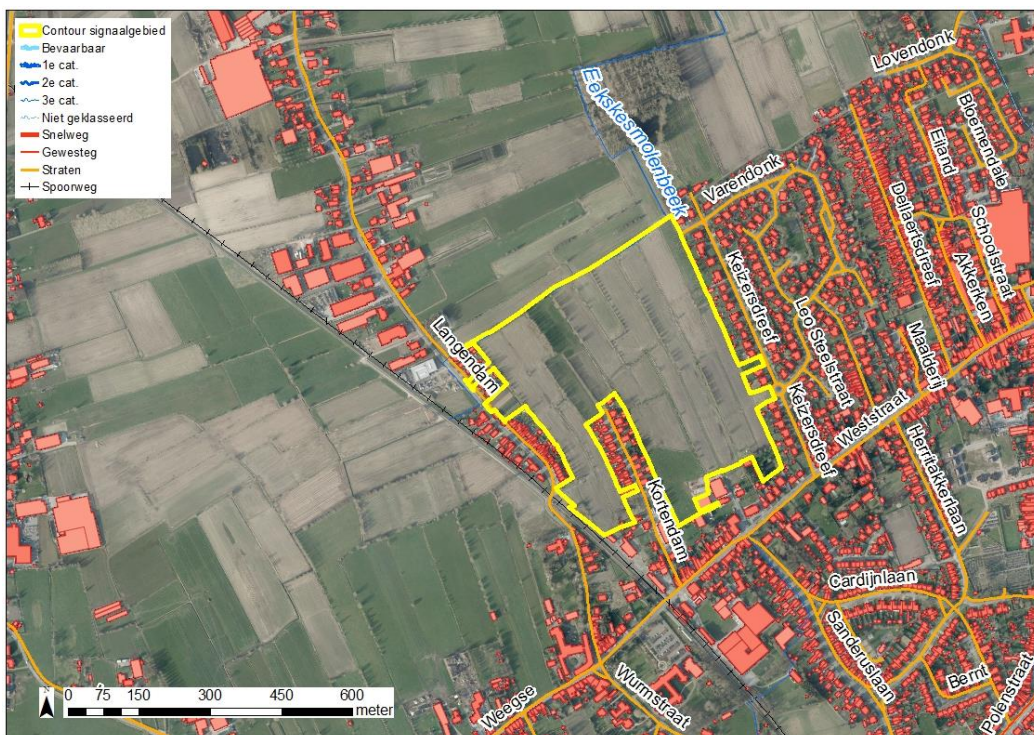
Provincie: Oost-Vlaanderen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen tussen straat Langendam (W), Keizersdreef (O) en de Weststraat (Z). De Eekskesmolenbeek vormt de noordelijke grens van het signaalgebied.

Bekken: Bekken van de Gentse Kanalen

Betrokken waterloop: Eekskesmolenbeek (cat 3, beheerder: Watering Burggravenstroom)

Oppervlakte: 20 ha

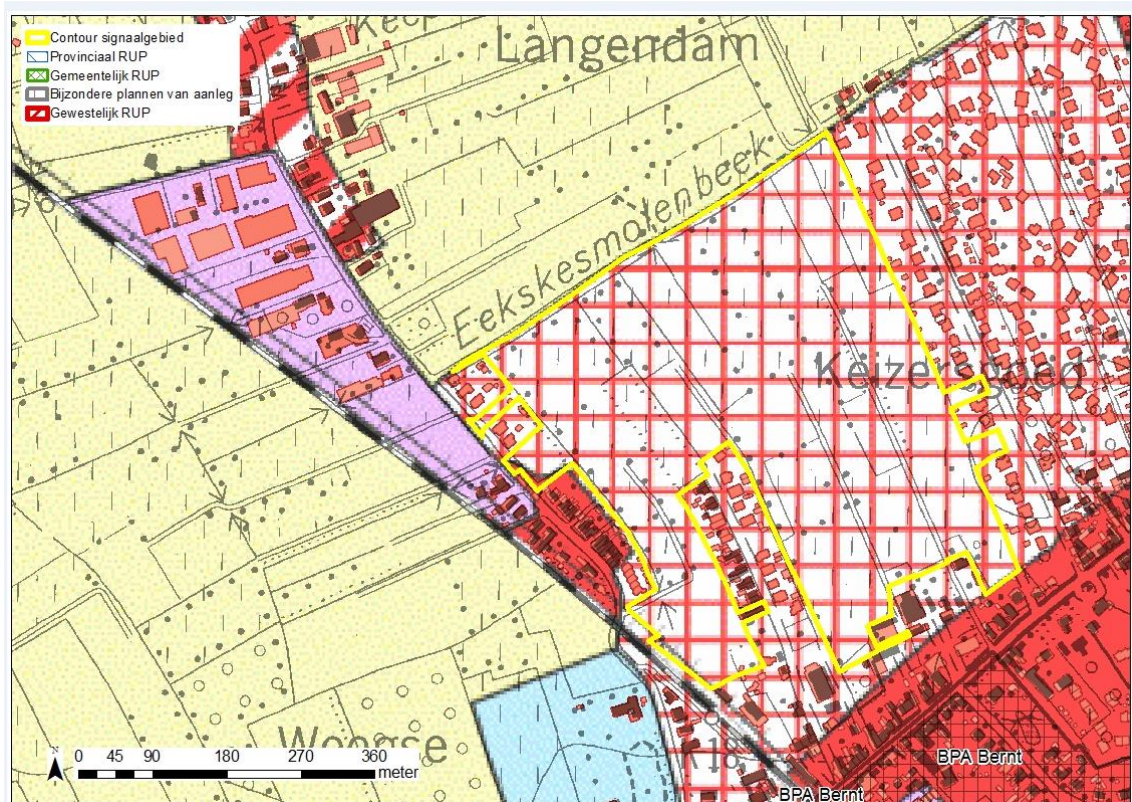
Figuur 1: Situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied ligt volgens het gewestplan in woonuitbreidingsgebied.

Globale beschrijving:

Het woonuitbreidingsgebied (WUG) zoals aangegeven door het gewestplan is reeds voor een deel ontwikkeld, het niet ontwikkeld resterend gedeelte van het WUG vormt het signaalgebied. Het signaalgebied is momenteel in landbouwgebruik (akkerland, weiland).

Figuur 2: Situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 05/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Bekken van de Gentse Kanalen geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Dit signaalgebied is een signaalgebied uit de oorspronkelijke selectie prioritair te behandelen signaalgebieden (goedgekeurd door het bekkenbestuur) dat vanuit de Watering De Burggravenstroom en de gemeente Evergem werd aangegeven om mee op te nemen in de signaalgebieden reeks 3.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

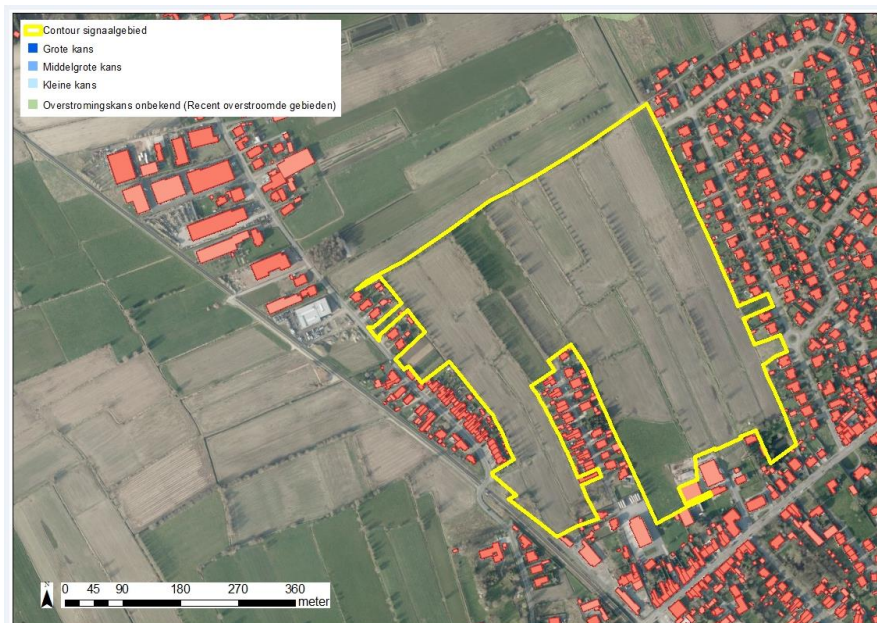
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor dit gebied is geen overstromingskans gemodelleerd. Het signaalgebied is niet aangeduid als Recent Overstroomd Gebied (ROG).

Figuur 3: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Voor dit gebied is geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

De Eekskesmolenbeek vormt de noord-westelijke grens van het signaalgebied en stroomt noordwaarts in het Brakeleiken / 't Leiken.

Het grootste deel van het signaalgebied is gelegen tussen de 7 en 7,5 mTAW. De laantjes/grachtenstructuur situeert zich rond 6,5 mTAW. De straat Langendam en de Weststraat situeert zich op ongeveer dezelfde hoogte als het signaalgebied.

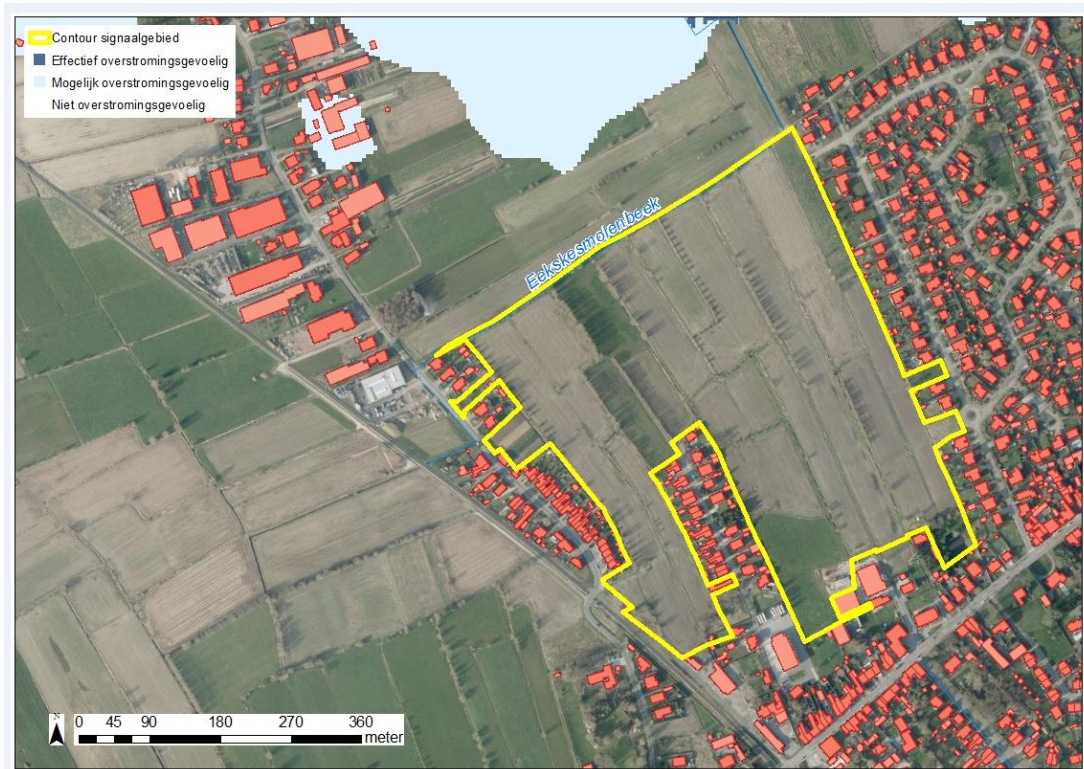

Figuur 4: Situering signaalgebied op het digitaal hoogtemodel (DHM)

Het signaalgebied staat niet aangeduid als effectief of mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Wel zijn er stroomafwaarts langsheen de Eekskesmolenbeek een tweetal ROG-zone's gelegen die overeen stemmen met een tweetal lokale depressies op basis van het DHM. Dit betreft percelen die onder landbouwgebruik liggen. Deze zijn tevens effectief overstromingsgevoelig gebied volgens de

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

watertoetskaart. Er zijn geen andere knelpunten van wateroverlast gekend in de nabije omgeving van het signaalgebied. De gemeente Evergem geeft aan dat er zich hier geen problemen voordoen zolang de waterloop goed onderhouden blijft.

Figuur 5: Watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De visie van het bekkenbeheerplan streeft een optimaal behoud van de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden na. Ze streeft naar een vrijwaring van bebouwing/verharding in de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden. Het signaalgebied is grotendeels gelegen in waterconserveringsgebied. De opmaak van deze fiche is een vertaling van deze visie.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het WUG is in het GRS bestemd als reservezone. Op korte termijn zijn er hier geen ontwikkelingen gepland. In het verleden was er een intentie om hier recreatie te voorzien, maar deze piste werd niet verder gezet (wegens weinig doorlaatbare grond).

4.3 Lopende initiatieven:

Er zijn geen lopende initiatieven gekend.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Overleg Signaalgebieden Evergem op 05/02/2015:

Voor de signaalgebieden gelegen in Evergem vond een eerste bespreking plaats op 05/02/2015. Zowel vertegenwoordigers van de gemeente Evergem als de provincie Oost-Vlaanderen waren aanwezig op dit overleg. Als scenario wordt scenario A (watertoets) of B (verscherpte watertoets) naar voor geschoven. Hiervoor dient advies gevraagd aan de waterbeheerder, zijnde de Watering De Burggravenstroom.

Op 20 augustus 2015 vond een overleg plaats tussen de Watering De Burggravenstroom en de gemeente Evergem om een gezamenlijk advies te formuleren op het verslag van de bespreking van de signaalgebieden op 5 februari 2015.

Onderstaand vindt u derhalve het advies vanuit de twee besturen.

Extract advies dd. 15/09/2015:

Er wordt voorgesteld een **scenario B** te hanteren. De bijkomende voorwaarden zouden voornamelijk moeten omvatten dat de afwatering van de waterloop ten noorden van het gebied moet geoptimaliseerd worden. Stroomafwaarts het gebied wordt de goede waterafvoer op diverse plaatsen enigszins verhinderd, met opstuwings tot gevolg.

- Algemene bekkenvergadering van de Gentse Kanalen van 06/11/2015

Op de Algemene Bekkenvergadering van de Gentse Kanalen van 06/11/2015 werd de ontwerp-startbeslissing goedgekeurd onder voorbehoud van goedkeuring van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Evergem.

- Standpunt van college van Burgemeester en Schepenen (16/11/2015):

Op 16/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Kortendam-Langendam is volgende beleids optie van toepassing:

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Het implementeren van strengere normen dan wat de gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen en buffervoorzieningen voorschrijft dient de afvoer naar de Eekseksmolenbeek te optimaliseren zodat water op de omgeving bij de ontwikkeling van het signaalgebied vermeden kan worden. Bij een aanvraag tot ontwikkeling van het signaalgebied worden de vergunningverlenende instanties geacht te handelen conform het gekozen ontwikkelingsperspectief.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is niet overstromingsgevoelig en kan ontwikkeld worden mits strengere normen dan wat de gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen en buffervoorzieningen voorschrijft. Er wordt bijgevolg geopteerd voor scenario B. De bevoegde instanties houden hiermee rekening bij de toepassing van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.